

Naziv: Idejni koncept "Spomen soba Milke Trnine"

Autor: Udruga Prijatelji baštine - Amici hereditatis, Ivanić-Grad:

Kristina Komšo mag. ing. prosp. arch

Ivana Kučinić mag. hist.

Laura Šejčić mag. archeol. / absolvent diplomskog studija Muzeologija i upravljanje baštinom

Petra Vlahek bacc. ing. arh. / absolvent diplomskog studija Arhitektura i urbanizam

Naručitelj: Općina Križ

Godina: 2022.

Milka Trnina: jeka svjetske opere

Sadržaj

01

Uvod 1

02

Tematska raščlamba 2

03

Okoliši izložbe/prostora 4

04

Orijentacija 5

Glavni elementi Spomen sobe Milke Trnine 6

A Tekstualni postav (legende) i interpretacijska sredstva 6

B Boje 14

C Osvjetljenje i audiovizualni efekti 15

D Grafički i ostali pomoćni materijali 16

E Izgled postava 17

05

Zaključak 27

Uvod

Idejni koncept "Spomen sobe Milke Trnine" u Vezišću proizašao je iz potrebe za promjenom postava i stvaranjem idealnog rješenja novog, modernijeg postava koji će na drugačiji način uključiti većinu trenutno izloženih predmeta. Radi se o zbirci predmeta posvećenih Milki Trnini koja je iz Galerije Križ preseljena u novouređeni prostor Doma kulture u Vezišću, njenom rodnom mjestu. U Spomen sobi nalaze se umjetnička djela Ljerke Njerš inspirirana Milkom Trninom, Povelja Zagrebačke županije kojom je Milka Trnina 2011. godine proglašena počasnom građankom Zagrebačke županije, poštanska marka koju je u povodu 150. obljetnice rođenja Milke Trnine izdala Hrvataka pošta d.d., replike haljina Milke Trnine koje je izradila restauratorica tekstila Mirjana Pavetić, fotografije ostavštine Milke Trnine pohranjene u Gradskom muzeju Požega, originali osobnih pisma Milke Trnine te brojne publikacije koje spominju Milku Trninu kao i Monografija Milka Trnina izdana 2013. godine.

Predmeti iz zbirke navedeni su na web stranici:
<https://www.opcina-kriz.hr/ok/milka-trnina/>
(pristupljeno 18.12.2022.)

Terenskim pregledom spomen sobe Milke Trnine uočen je izostanak vizualne atraktivnosti i interpretacije koja bi dodatno osvijetlila život i djelovanje Milke Trnine te time doprinijela sustavnoj i cjelokupnoj valorizaciji njezinog djelovanja u širem povijesno-kulturnom kontekstu. Poradi toga u nastavku je predstavljen okvirni interpretacijski plan priče i prostora posvećenog ovoj nedaleko poznatoj opernoj divi podrijetlom iz Donjeg Sipa pored Vezišća.

01 Tematska raščlamba

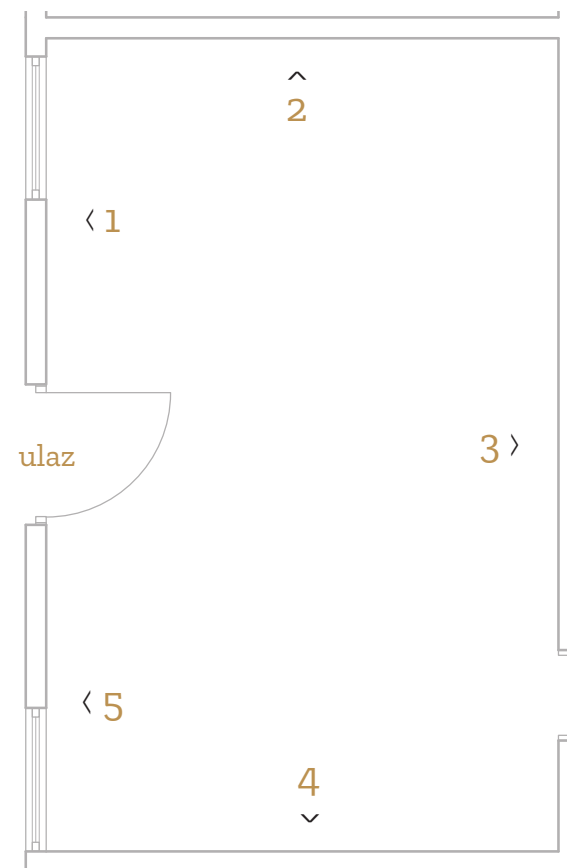
Sintagma *“jeka svjetske opere”* provodni je motiv cijelog interpretacijskog postava.

Nadaleko je poznato, ne samo unutar zavičajnih i nacionalnih granica, već i u svjetskom kulturnom kontekstu posljednjih desetljeća 19. stoljeća i početka 20. stoljeća koliku je ulogu imalo te kakav je trag ostavilo djelovanje Milke Trnine. Vrijeme je to obilježeno snažnim uzletom opere kao umjetničkog žanra, ali je i popraćeno industrijskim revolucijama i tehnološkim naprecima. Vrijeme je to patentiranja različitih izuma usmjerenih na zvuk i komunikaciju. Među njima se ističu telegraf, telefon, radio, ali i fonograf te gramofon. Vrijeme je to pionirskih pokušaja da se zvuk i glazba uhvate i pohrane kako bi se mogli slušati u bilo kojem trenutku. Trninu danas zahvaljujući brojnim narativnim izvorima i zapisima pamtimo kao vrsnu opernu pjevačicu neprikosnovena glasa i umjetničke izvedbe.

Ipak, ne postoje zvučni zapisi koji bi tome posvjedočili (izuzev jednog usamljenog primjera sporadične kvalitete). Upravo zato izabran je motiv jeke. Distorzija zvuka, tek mali segment izvornog zvučnog vala koji odjekuje i podsjeća na glas. Poput jeke, sjećanje na glas i izvedbe Milke Trnine i dalje odzvanja sjećanjem na kulturna dostignuća u povijesti svjetske glazbe.

S obzirom na ograničenu veličinu prostora odabran je cirkularni i kronološko-linearni interpretacijski prikaz kojim će se postići zaokruženost postava. On bi bio grubo podijeljen u pet tematskih cjelina.

- 1 Ulaskom u prostoriju prva cjelina postava započinje lijevo od ulaza i obuhvaća kulturno-povijesni kontekst unutar kojeg je stasala i djelovala operna diva.
- 2 Sljedeća tematska cjelina posvećena je samoj Trnini. Predstavit će njenu biografsku priču od rođenja do smrti. Od prvih školskih dana i početka glazbenog obrazovanja do konca aktivne karijere.
- 3 Ovaj će se dio postava usredotočiti na razdoblje od 1882. do 1906. godine, odnosno na Trnininu izvođačku karijeru.
- 4 Posljednja tematska cjelina bit će posvećena Trninoj ostavštini i spomenu na njeno djelo i svemu što je kasnije načinjeno Trnini u čast.
- 5 Scenografija; kutak za fotografiranje za posjetitelje.

Život Milke Trnine:

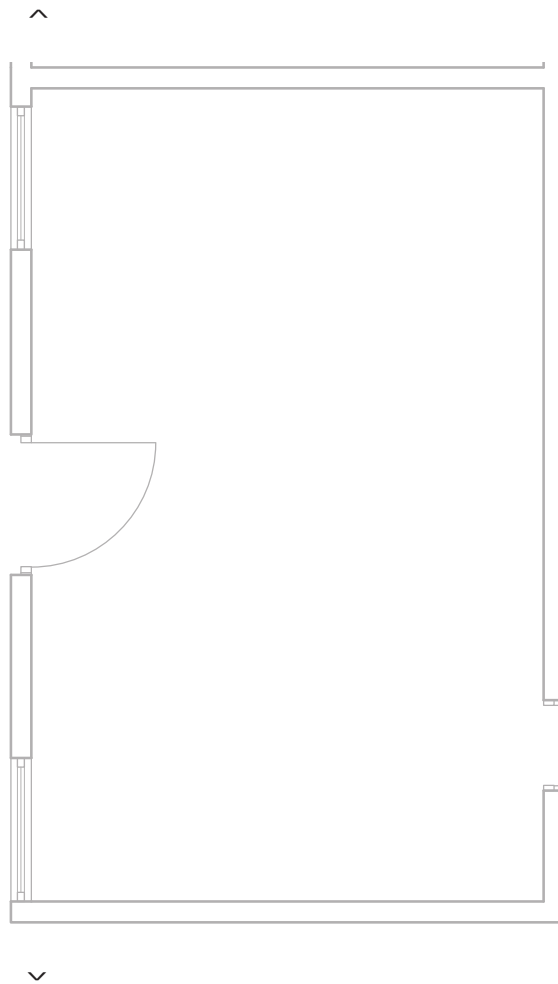
rano djetinjstvo, školovanje, odlazak u Zagreb i u Beč. U ovome dijelu spomenut će se obitelj Jurković te ostali znameniti ljudi koji su zaslužni za njezino glazbeno stasanje i napredovanje (Ida Wimberger, Šenoa, Zajc,...).

Kontekstualni uvod:

glazbena i kulturna kretanja u Hrvatskoj i Europi u drugoj polovici 19. stoljeća. U ovome dijelu ukratko se spominje pokret Narodnog preporoda, Zemaljsko narodno kazalište, Hrvatsko pjevačko društvo „Kolo“ te sam razvoj opere, belle epouque i fin de siecle. Cilj je sam prostor interpretacijskog centra prikazati u atmosferi druge polovice 19. stoljeća i posjetitelje odvesti na svojevrsno putovanje vremenom i životom Milke Trnine.

Fotografski kutak:

scenografija u kojoj se posjetitelji mogu fotografirati s rekvizitima. Cilj je privući posjetitelje na jedan drugačiji način, koji uključuje promociju same “Spomen sobe Milke Trnine” objavama na društvenim mrežama, tj. Instagramu i Facebooku. Naime, promocija je bitan dio upravljanja muzeološkim postavima, te ovakav način promocije može privući posjetitelje zbog same scenografije.

Stilizirana karta:

prikaz gradova u kojima je Milka Trnina živjela i djelovala (Beč, Leipzig, Graz, Bremen, München, Berlin, London, Moskva, Bayreuth, Boston, New York). Uz gradove se nalaze i popratne legende, tj. priče te zanimljivosti vezane uz Milku Trninu. U ovome dijelu prisutni su i audiozapisi opera Richarda Wagnera.

Nasljeđe:

škole, pjevački zbor, njezina ostavština u Vezišću te muzejima i zbirkama, umjetnički prikazi Milke Trnine, povelje, i sl.

02

Okoliši izložbe / prostora

Okoliši izložbe / prostora važan su dio posjetiteljskog iskustva. Odnosi se na mjesto u kojem je postav smješten. Sama vizualna prisutnost Spomen sobe u njenom okolišu veoma je važna. Prostor otvoren prema van i koji privlači pažnju sugrađana, utjecat će na njih i izvan svojih zidova kroz razne oblike aktivnosti. Stoga, mjesto kao Dom kulture u Vezišću idealno je za postav zbirke Milke Trnine.

Udaljeni okoliš

Vrlo je važno primjereno označiti "Spomen sobu Milke Trnine" zbog putnika namjernika, kao i svih onih koji su zainteresirani za posjet izložbi, a slučajno se nađu u nepoznatom području. U udaljenom okolišu interpretacijskog centra (na autocesti, u Ivanić-Gradu, pri ulasku u općinu Križ) trebalo bi postaviti table i signalizaciju koje će uputiti posjetitelje na pravi put do interpretacijskog centra. Također, otvorenost postava bit će vidljiva i kroz suradnju s medijima koji su snažni komunikatori pa bi tako adresu centra trebalo objaviti na web stranicama općine i sl., kako bi se posjetitelji koji dolaze iz udaljenijih krajeva lakše snašli. Promotivni materijal o interpretacijskom centru trebalo bi podijeliti u općini Križ, Turističkoj zajednici Ivanić-Grada, Turističkoj zajednici Zagrebačke županije te bi redovito "Spomen sobu" trebalo promovirati na društvenim mrežama.

Bliži okoliš

Obuhvaća vanjski prostor građevine i time preuzima

na sebe vitalnu ulogu, jer tu korisnik stječe prvi dojam ili utisak o postavu, što je važno za ukupnost korisnikova očekivanja. Vanjski dio zgrade ili okoliš mogu biti dio izložbe i time joj dati novu dimenziju. Samim izborom boja, kontrastima boja i nijansama tonova, ritmičnim rasporedom elemenata, atraktivnim predmetima, i sl., privlače se posjetitelji u unutarnji prostor. Pri tome u obzir treba vanjske naljepnice prozora i vrata na zgradi same "Spomen sobe" te plakat Milke Trnine. Naime, boje naljepnica i plakata ne korespondiraju te bi bilo dobro zamijeniti ih nježnijim tonovima.

Ispred Doma kulture Milka Trnina u Vezišću uz 100. rođendan Milke Trnine postavljena je spomen bista akademskog kipara Josipa Cmroka. Bista pripada bližem okolišu Spomen sobe te je sama po sebi atraktivan predmet u okolišnom prostoru i uvod u tematiku stoga smatramo da tako treba i ostati. Dodatno, predlaže se krajobrazno uređenje otvorenog prostora ispred interpretacijskog centra kako bi se stvorio ugodan i ambijentalan boravišno-

reprezentacijski prostor kao nagovještaj i uvod u priču koja se nalazi unutar centra.

Unutarnji okoliš

Prostor s kojim se korisnik suoči pri samu ulasku u zgradu; treba ga oblikovati na način da pruži dobrodošlicu i osjećaj sigurnosti, pri čemu je važna orijentacija i dobrodošlica djelatnika koji će pružiti potrebne informacije ukoliko se pokaže potreba. Prilikom ulaska u prostor (unutarnji okoliš) s vrata bi trebali biti vidljivi najzanimljiviji predmeti koji će privući posjetitelje, poput primjerice poznate haljine Milke Trnine i gramofona. S obzirom da su ulaz i izlaz interpretacijskog centra na istome mjestu i postav je u načelu malen, smatramo da nema potrebe za zaustavnim mjestima i mjestima za odmor.

03 Orijentacija

Orijentacija se definira kao logičan odnos jedne prostorne situacije prema drugoj. Za posjetitelje ona je od priličnog značaja, jer je razumljiva orijentacija neophodna za razumijevanje ciljeva same izložbe.

Postav interpretacijskog centra zamišljen je u fizičkoj arterijalnoj orijentaciji (Lehmbruck, 1974), tj. ulaskom u prostor posjetitelj kreće na lijevu stranu te nastavlja desno kroz tematske cjeline do mjesta izlaza/ulaza. Pojam arterijalan može se primijeniti na neprekidnu stazu bez obzira da li je ona ravna, pod kutem ili zavojita, a u slučaju "Spomen sobe Milke Trnine" orijentacija može biti i fleksibilna, s obzirom da se s ulaza uviđaju sve tematske cjeline.

Konceptualna orijentacija podijeljena je u pet tematskih cjelina vezanih uz Milku Trninu koje su posebno označene bojama, vlastitim legendama i izlošcima.

Psihološka orijentacija (razvijanje pozitivnog odnosa prema posjetu izložbi) uključivala bi promotivni materijal poput deplijana u kojem se koncept izložbe može dodatno objasniti te edukativne ili radne listiće za djecu, kako bi im iskustvo posjeta bilo zanimljivije.

04 Glavni elementi

U nastavku donosimo pregled glavnih elemenata novog postava "Spomen sobe Milke Trnine". U idejni koncept uključen je tekstualni postav s interpretacijskim cjelinama, tehnikama i izlošcima te vizualni dio postava (boja, osvjetljenje, grafički prilozi, i sl.).

Vizualni

- originalni predmeti
- replike predmeta
- umjetničke interpretacije
- fotografske interpretacije
- karta svijeta

Tekstualni

- naslovi tematskih cjelina
- tematske/interpretacijske legende
- (grupne) predmetne legende
- QR kodovi za odabrane predmete
- (3D prikazi ili Želim znati više...)

A Tekstualni postav (legende) i interpretacijska sredstva

Prijedlog tekstova za pet tematskih cjelina na sljedećim stranicama u potpunosti ili u svojim pojedinim segmentima može sadržajno i stilski poslužiti kao predložak za oblikovanje konačnih interpretacijskih tekstova koji će oslikati i predstaviti život i djelo Milke Katarine Trnine.

Interpretacijske / tematske legende

Interpretacijsko sredstvo naslova i legendi: tisak pisanog teksta na bezbojnu zidnu naljepnicu.

U osvit novog povijesnog razdoblja koje je uslijedilo nakon europskih društveno-političkih revolucija s konca 18. i početka 19. stoljeća dolazi do jačanja i afirmacije građanstva kao društvenog sloja i glavnog nositelja novih društveno-političkih ideja i koncepata. Posljedično dolazi do oblikovanja zasebnog kulturnog miljea prožetog sviješću o političkoj i kulturnoj neovisnosti kojeg prate promjene i stvaralačko bogatstvo inspirirano romantizmom te temama i motivima koje ga obilježavaju.

Sobzirom da je riječ o razdoblju u kojem se oblikuje i dominira nacionalni narativ, umjetnost i kultura u ovom se razdoblju okreću prošlosti i tražeći korijene prepoznaju originalnost narodne umjetnosti i folklora koji postaju glavnim vrelom umjetničke inspiracije. Ovo je promjene moguće zamijetiti i u glazbi spomenutog razdoblja. Ako su prvu polovicu 19. stoljeća obilježili skladatelji iz već otprije afirmiranih zemalja i s poznatim glazbenim motivima kao što su Beethoven, Schubert, Mendelssohn i Schumann, onda je druga polovica 19. stoljeća neupitno obilježena snažnim probojem čeških i ruskih skladatelja čija je glazba protkana folklornim elementima te novom harmonijom i ritmovima.

Imajući na umu prethodno spomenute nacionalne težnje koje u kulturnom pogledu stavljaju naglasak na narodni jezik, ne iznenađuje da upravo opera kao glazbena vrsta doživljava procvat u ovom razdoblju. Razlog tome leži u činjenici da je riječ o glazbenoj vrsti koja objedinjuje glazbu i tekst te na taj način postaje snažnim i učinkovitim medijem za pronosanje ideja.

Ova kulturna kretanja nisu zaobišla ni Kraljevinu Hrvatsku, Dalmaciju i Slavoniju niti Zagreb kao njezino središte. Naime, u jeku Hrvatskog narodnog preporoda osnovano je u Zagrebu 1836. godine Zemaljsko narodno kazalište. Bilo je to prvo gradsko profesionalno kazalište koje je na Markovom trgu dao izgraditi veletrgovac Kristofor Stanković. Na njegovim je daskama davne 1840. godine prvi puta odigran kazališni komad na hrvatskom jeziku - Kukuljevićevo djelo Juran i Sofija ili Turci pod Siskom. Šest godina kasnije ondje je izvedena i prva hrvatska opera - Ljubav i zloba, djelo Vatroslava Lisinskog. Svakako je zanimljivo da je tu istu operu na istom mjestu, samo mnogo godina kasnije (točnije 1894.) izvela i Milka Trnina u ulozi Ljubice. Zemaljsko narodno kazalište preteča je današnjeg Hrvatskog narodnog kazališta, a u danas poznatu zgradu preselilo se 1895. godine.

Vezano za ranije spomenutu važnost narodnih motiva i narodnog jezika u ovom razdoblju, svakako je potrebno spomenuti Hrvatsko pjevačko društvo "Kolo". Ono je osnovano 1861. godine sa zadaćom sakupljanja različitih hrvatskih i slavenskih skladbi te njegovanja hrvatske narodne glazbene umjetnosti. Društvo je osnovalo muški i ženski pjevački zbor te tamburaški orkestar, a od 1868. godine započeli su izdavati pjesmarice i zbirke skladbi. Na koncertima spomenutog pjevačkog društva često je sudjelovala i sama Milka Trnina.

Premda su Zemaljsko narodno kazalište i Hrvatsko pjevačko društvo bili aktivni, zagrebački glazbeni život druge polovice 19. stoljeća bio je relativno uspavan, no

to se promijenilo 1869. godine povratkom Ivana pl. Zajca koji je do tada živio i radio u Beču. Postavši novim ravnateljem glazbene učionice Narodnog zemaljskog glazbenog zavoda, Zajc budi zaspali zagrebački glazbeni život. Osim što je autor velikog broja skladbi, Zajc je hrvatsku glazbu zadužio prevođenjem velikog broja stručne glazbeno-pedagoške literature, do tada nepoznate i nedostupne hrvatskim glazbenicima. Među njegovim najpoznatijim djelima svakako se ističe opera Nikola Šubić Zrinski koja je izvedena i prilikom svečanog otvaranja nove zgrade Zemaljskog narodnog kazališta kada je prisustvovao i sam car Franjo Josip.

Interpretacijske / tematske legende

Interpretacijsko sredstvo naslova i legendi: tisak pisanog teksta na bezbojnu zidnu naljepnicu.

Ako je vjerovati starim pričama, predblagdanska noć s 18. na 19. prosinca bila je hladna, ispunjena huktanjem vjetra što je kapljice kiše raspršivao po prozoru mlinareve kuće u Donjem Sipu pored Vezišća. Prosinačka glazbena simfonija prirode miješala se s uzvicima Franjice Trnine koja se u tom trenutku porađala. Te je noći, 19. prosinca 1863. godine starom moslavačkom kućom odjeknuo glas djevojčice koji će obilježiti povijest operne glazbe tijekom posljednja dva desetljeća 19. stoljeća i početka 20. stoljeća.

U godinama koje su uslijedile život ove obitelji izgledao je više-manje kao i život svake seoske obitelji moslavačkog kraja. Stariji sin Milan pomagao je ocu spremajući se da jednog dana preuzme njegovu ulogu, a majka Franjica dobila je buduću pomagačicu. Teško da je u to vrijeme itko mogao zamisliti da će mala Milka seoska polja i domaće životinje jednoga dana zamijeniti svjetlima svjetskih pozornica.

Nad ovu se obitelj uskoro nadvila tragedija. Kad joj je bilo tek 6 godina stari se mlinar razbolio i preminuo od posljedica upale pluća. Na sreću, uto je upomoć priskoćio majčin brat Janko Jurković, tadašnji istaknuti hrvatski književnik koji je zajedno sa svojom suprugom Laurom preuzeo brigu nad mladom Milkom. Po dolasku u Zagreb, ona je, poput ostalih djevojčica iz dobrostojećih građanskih obitelji započela školovanje. Ponajprije je pohađala Odgajilište sestara milosrdnica, a potom je upisana u Gradsku pučku školu nakon koje pohađa Visoku djevojačku školu. Uzorna učenica uspješno je završila trogodišnji program 1876. godine.

Ista je to godina kada se njezin životni put počinje usmjeravati prema poznatoj glazbenoj karijeri. Naime, prilikom izleta povodom uspješnog završetka školske godine koji ih je odveo u Remete, učenice, među kojima je bila i Milka Trnina, odlučile su završetak školske godine proslaviti pjesmom. Odabrale su budnicu istaknutog hrvatskog književnika Augusta Šenoa objavljene 1873. godine u književnom časopisu Vijenac pod naslovom Hrvatska pjesma koju je kasnije uglazbio Ivan pl. Zajc.

Tada nitko nije mogao ni slutiti sudbonosnost tog trenutka skrivenog u djevojačkom pjevačkom zanosu. Naime, na istom se izletu našla gospođa Ida Windberger, glazbena pedagoginja, koja je u to vrijeme vodila privatnu školu pjevanja. Čuvši pjevanje mlade Trnine gospođa Windberger uvidjela je skriveni potencijal te na sebe odlučila preuzeti ulogu navjestiteljice ovog mladog talenta.

Preuzela zadatak nagovaranja Milkinog ujaka da djevojčicu upiše u glazbenu školu i pošalje na satove pjevanja. Na radost ovih dviju zaljubljenica u glazbu, stari je Jurković pristao pa je Milka započela svoje glazbeno putovanje. S obzirom na to da su ljubav na prvu notu i ustrajnost ove naše junakinje rezultirale sjajnim pjevačkim rezultatima, ne iznenađuje da će pjevački dilatatizam uskoro prerasti u životni poziv. Milka je svoje stečeno iskustvo testirala na prijemnom ispitu istaknutog Bečkog glazbenog konzervatorija. Ispit je položila bez problema i tako 1880. godine svoju zagrebačku adresu zamijenila bečkom te se uputila na trogodišnji studij pod mentorstvom bečkog glazbenog pedagoga Josepha Gänsbachera.

Iako se obrazovala u Beču gdje je izrasla u stasitu sopranisticu, njen se debitantski nastup održao kod kuće, u Zagrebu, na daskama Zemaljskog narodnog kazališta koje se nalazilo na prostoru današnjeg Gornjeg grada. Proljetnu su noć 11. travnja 1882. pod dirigentskom palicom Ivana pl. Zajca ispunile note Verdijevog Krabuljnog (Čuvidskog) plesa [Un ballo in maschera], a lik Amelije na zagrebačkoj je pozornici oživio sopranistički glas Milke Trnine.

Bila je to izvedba o kojoj se dugo pričalo, a pohvala na račun ove mlade debitantice nije izostala. Istaknuti hrvatski književnik Ivo Vojnović objavio je svoj osvrt na izvedbu u Pozoru: "Ne znamo da li je uloga Amelije, u kojoj se zahtijevaju ogromni glasovi i bučne strasti talijanske krvi, prikladna za debut učenice koja mora pokazati metodu i način pjevanja. Usprkos tomu, Amelija gospodične Trnine bijaše ako ne prava Amelija to pak vrlo ugodan i prijazan muzikalni pojav. Debitantica znala je na prvi mah steći simpatije gledalaca svojim impozantnom, upravo skulpturalnom vanjštinom kao i ukusnim toaletama. Glas joj ne dostiže doduše velike visine, ali se kreće u dubljim i središnjim glasovima ugodnim i mekim zvukom te znade lijepom vokalizacijom još većima istaknuti takvu vrsnoću. O načinu pjevanja ne možemo samo hvale izreći, jer se svuda pojavljuje fina i ukusna škola njenih učitelja tj. Bečke metode, ali usto ima ta škola prirođenih mana, kao razvlačenje napjeva i neku hladnoću kojom kao da je cijela uloga zaodjenuta bila. Ne dvojimo niti časak da tako darovitaj mladoj pjevačici ne bi škodilo otići na neko vrijeme u kakav talijanski konzervatorij, npr. u Milanu, da usavrši i dokonča svoje uspješno učenje. O igri gđice Trnine moramo iskreno reći da nas je iznenadila. Uza sav strah i tremu što ih je kao debutantica pretrpjeli morala,

i uza sve manire konzervatoristične škole, opaža se lijepo umjetničko kretanje koje se potpuno slaže sa cijelom krasnom vanjštinom. Od raznih partija najbolje nam se dopao tercet u prvom činu, drugi finale, arija s Renatom i zadnji duet, dočim velika arija i ljubavni duet zahtijevaju mnogo više žara i izraza u pjevanju. Pjevačica, koja je znala održati takvu pobjedu na dan svog debuta, ne može pobuditi nego najljepše nade za budućnost, a iskreno čestitanje za sadašnji uspjeh.”

Nakon ovog se uspjeha vratila u Beč kako bi okončala obrazovanje, a to joj je pošlo za rukom 1883. godine kada polaže završni ispit i osvaja zlatnu medalju. S diplomom u ruci i ohrabrena prošlogodišnjim debitantskim uspjehom, mlada se pjevačica uputila prema Zagrebu i Narodnom zemaljskom kazalištu sa željom da ondje dobije stalni izvođački angažman. Međutim, tamo ju je dočekalo

razočaranje. Ondašnji upravitelj zemaljskog kazališta nije bio spreman ustupiti joj izvođačko mjesto te joj je poručio da ponajprije „izbrusi zanat“ na inozemnim pozornicama pa će tek kasnije dobiti željeno mjesto.

lako se to tada mladoj umjetnici vjerojatno nije činilo, izgleda se da joj je upravitelj Narodnog zemaljskog kazališta ipak učinio uslugu i kumovao početku Trninine zavidne svjetske karijere. Ona se nakon toga odselila u Leipzig gdje je dobila stalni angažman. Kasnije odlazi u Graz (1884.), a potom u Bremen gdje se zadržala iduće četiri godine. Godine 1890. dobila je novi stalni angažman u Münchenu, a koncem iste godine imenovana je kraljevskom bavarskom opernom i komornom pjevačicom (Königlich Bayerische Kammersängerin). Osim spomenutih angažmana, gostovala je u New Yorku, Bostonu, Baltimoreu, Philadelphiji, Berlinu i Moskvi, a povremeno je gostovala i u Zagrebu.

Bogata i ispunjena karijera Milke Trnine okončana je 1906. godine u Münchenu gdje je 1. rujna nastupila posljednji put u ulozi Wagnerove Sieglinde. Trnina se povukla s pozornice poradi zdravstvenih problema s ličnim živcem koji je narušavao kvalitetu njezine izvedbe i onemogućavao je u kontroli glasa po kojoj je bila cijenjena i poznata.

Po umirovljenju se vratila u Zagreb i posvetila izobrazbi mladih glazbenika i glazbenica među kojima se posebno ističe Zrinka Kunc. Trnina je na koncu ipak još jednom nastupila na dobrotvornom koncertu u Zagrebačkoj katedrali gdje je 15. travnja 1916. otpjevala Ave Mariju L. Cherubinija. Jednako kao i njezin otac, ova je operna diva preminula od posljedica upale pluća 18. svibnja 1941. godine.

Predmetne legende

Predmetne legende u 2. cjelini napisane su u interpretacijskoj strategiji naracije, tj. izravnog obraćanja publici, kao što pokazuje primjer.

Interpretacijsko sredstvo: tisak teksta na bezbojnu zidnu naljepnicu ili papir, položaj predmetne legende ispod samog okvira (okviri su pomični te se ispod njih krije predmetna legenda).

primjer

IZLOŽAK:

Portet Janka Jurkovića u pomičnom okviru

PREDMETNA LEGENDA:

“Ja sam Janko Jurković, ujak Milke Trnine, književnik i publicist.”

Interpretacijske / tematske legende

Interpretacijsko sredstvo naslova i legendi: tisak pisanog teksta na bezbojnu zidnu naljepnicu.

U fokusu treće cjeline stoji Trninina svjetska operna karijera, a interpretacija je dominantno usmjerena na grafički prikaz s manjim tekstovima koji se odnose na zanimljivosti vezane uz razvoj tehnologije povezane s glazbom (fonograf, gramofon...) te istaknute osobe koje su bile vezane s Trnininom pjevačkom karijerom (npr. kostimograf P. Anderson, Richard Wagner...).

Moguće je uključiti i Trninine citate koji osvjetljaju kako je doživljavala svoje stvaralaštvo, a kao primjer može poslužiti njezin komentar na kostimografiju:

Ne dajem Teatru svoje kostime zato, što bi oni bili skupocjeni, Nego zato, što su oni dio mene same, nešto, što od moje umjetnosti ostaje za mnom d vijeka. Ja volim svoje kostime, bavila sam se njima mnogo, zamišljala ih, surađivala kod njihovih kreacija, oni su ostvarenje mojih shvaćanja raznih partija i lica, oni su mise-en-scene moje uloge, ostvarenje mojih osjećanja – zato ih ostavljam za unučad poznu...

Osim toga, interpretacijski prikaz može uključivati i manje poznate zanimljivosti iz Trnininog života kao što je činjenica da je tijekom svojih gostovanja u New Yorku imala priliku upoznati Nikolu Teslu ili da jedan od slapova na Plitvičkim jezerima nosi njeno ime kao spomen na značajnu donaciju koju je Trnina uputila Društvu za uređenje i poljepšanje Plitvičkih jezera.

Također, treća cjelina usredotočila bi se na prikaz gradova i broja izvođačkih angažmana koje je u njima ostvarila s Leipzicom kao početnom i ishodišnom točkom službene karijere koja je uslijedila po završetku izobrazbe na bečkom glazbenom konzervatoriju:

24	Leipzig (1883./1884.)
95	Graz (1884.-1886.)
33	Zagreb (1885.-1887.; 1894., 1898., 1916.)
251	Bremen (1886.-1890.)
1	Berlin (1887.)
525	München (1889.-1899.; 1900.-1902.; 1904., 1906.)
58	London (1895., 1897., 1898., 1900., 1901., 1903., 1904., 1906.)
4	Boston (1896.)
1	Albany (1896.)
2	Philadelphia (1896.)
1	Baltimore (1896.)
121	New York (1896., 1899.-1904.)
1	Moskva (1896.)
5	Bayreuth (1899.)

Predmetne legende

Predmetne legende u 3. cjelini napisane su u interpretacijskim strategijama naracije i kontekstualizacije - otkrivanja primarnog ili sekundarnog konteksta života predmeta.

primjeri

IZLOŽAK:	Replika haljine
PREDMETNA LEGENDA:	<i>Replika haljine Milke Trnine koju je izradila restauratorica tekstila Mirjana Pavetić.</i>
QR KOD:	3D prikaz haljine
INTERPRETACIJSKO SREDSTVO:	Tisak teksta na bezbojnu zidnu naljepnicu ili papir, položaj predmetne legende desno od haljine, QR kod.
IZLOŽAK:	Portet Nikole Teske u pomičnom okviru
PREDMETNA LEGENDA:	<i>Milka Trnina tijekom svojih gostovanja u New Yorku imala je priliku upoznati Nikolu Teslu.</i>
INTERPRETACIJSKO SREDSTVO:	Tisak teksta na bezbojnu zidnu naljepnicu ili papir, položaj predmetne legende ispod samog okvira (okviri su pomični te se ispod njih krije predmetna legenda).
IZLOŽAK:	Gramofon / fonograf
PREDMETNA LEGENDA:	<i>Fonograf, druga polovica 19. stoljeća.</i>
QR KOD:	<i>"Povijest zapisivanja i pohrane glazbe na zvučne zapise započinje u drugoj polovici 19. stoljeća. Razdoblje nastanka zvučnih zapisa najčešće se dijeli na akustičko razdoblje i elektroničko razdoblje proizvodnje zvuka..."</i>
INTERPRETACIJSKO SREDSTVO:	Tisak teksta na bezbojnu zidnu naljepnicu ili papir, položaj predmetne legende desno od predmeta ili na bazi gdje predmet stoji; QR kod za zanimljivosti, audiozapisi Wagnerovih opera.

Interpretacijske / tematske legende

Interpretacijsko sredstvo naslova i legendi: tisak pisanog teksta na bezbojnu zidnu naljepnicu.

Četvrta i ujedno posljednja cjelina pozabavit će se ostavštinom Milke Trnine. Kratkim informativnim tekstovima i grafičkim materijalima obuhvatit će se organizacije i objekti koji nose ime ove operne dive, glazbene nagrade, manifestacije te sama materijalna ostavština koja je nekad pripadala Trnini, a danas se nalazi u različitim muzejima na prostoru Hrvatske i svijeta. Ovdje se mogu iskoristiti već postojeći dijelovi trenutnog postava poput monografija. U nastavku donosimo popis relevantnih tema koje se mogu problematizirati u ovom dijelu postava:

/ osnovna škola u Križu

/ glazbena škola u Ivanić-Gradu

/ godišnja nagrada za interpretacijska postignuća na području klasične glazbe Hrvatskog društva glazbenih umjetnika

/ ulice u preko 10 gradova Hrvatske

/ mnogobrojna kulturna i pjevačka društva

/ kostimi - ostavština HNK

/ Lipanjski susreti Milke Trnine u Vezišću

/ svečani božićni koncert u suradnji s Opevrom HNK

/ poštanska marka 2013. za 150 godišnjicu rođenja i monografija

/ spomen bista u Vezišću kipara Josipa Cmroka i u predvorju HNK kipara V. Raduša

/ izložba u MGZ (Ljerka Njerš, Hommage Milki Trnini)

/ 2011. proglašena počasnom građankom Zagrebačke županije

/ od 2012. stipendija za nadarene učenike i studente općine Križ

/ 2013. - Godina Milke Trnine

/ kolekcija od oko 250 predmeta u MGZ

/ kolekcija u Gradskom muzeju Požege

/ kolekcija u Povijesnom muzeju Zagreb, MUO, HDA i Etnografskom muzeju Zagreb

Predmetne legende

Predmetne legende u 4. cjelini napisane su u strategijama narativnog reprezentiranja i personalizacije predmeta.

primjer

IZLOŽAK: Knjiga "Znameniti i zaslužni Hrvati"

PREDMETNA LEGENDA: *Milki Trnini posvećene su stranice knjige Znameniti i zaslužni Hrvati.*

INTERPRETACIJSKO SREDSTVO: Tisak teksta na bezbojnu zidnu naljepnicu ili papir, položaj predmetne legende desno od predmeta.

Ne sadrži tekst, već isključivo vizualni dio. Za "fotografski kutak" predložimo dvije varijante:

1 Scenografija u vintage stilu koja podsjeća na doba Milke Trnine.

Uključivala bi predmete iz trenutne zbirke poput crno-bijelih fotografija Milke Trnine, naslonjača, niske komode, i sl., te nove predmete, to jest rekvizite za fotografiju: šešir Milke Trnine, nalivpero, i dr.

2 Scenografija s rekvizitima za "zabavne" fotografije.

Uključivala bi isključivo rekvizite za fotografiranje, primjerice oklop Brunnhilde s nastupa Milke Trnine ili šešir Milke Trnine.

B

Boje i materijali

Boje zidova

Za simboličku inspiraciju svojim je bogatim nijansama poslužio gramofon kao simbol tog doba glazbenog stvaralaštva. Uz to, njegove nijanse naglašavaju bogatstvo i raskoš umjetničkog staleža i populacije koja je ophodila izvedbe.

Predložena je analogna shema palete boja čije su nijanse na spektru boja smještene jedna do druge, što ih zbog blagog prijelaza čini usklađenog i blagog ritma. Takav prijelaz, kao i same žuto-zlatne nijanse, ostvaruje topao i pozivajući ugođaj u interijeru.

Svaka je nijansa određena jednom zidu i pripadajućoj tematskoj cjelini. Nijanse se poklapaju s usmjerenjem kretanja: započinje se najsvijetlijom nijansom te završava najtamnijom.

Boje ostalih elemenata

Okviri za fotografije zamišljeni su tamno pozlaćeni metalni ili drvene imitacije. Za plakate i tekstove jednostavnijeg i pravilnog ruba, a fotografije raskošnog i dekorativnog.

Postojeći namještaj (sofa, stolić) ostaviti u izvornom stanju, od drveta, smeđe boje.

Kontekst: početak postava čini blaga žuta nijansa kao uvod u cijelu interpretacijsku priču koja se sastoji od povijesnog i društvenog konteksta toga doba.

Život: slijedi bogata zlatna boja koja je podloga za opis same Milke Trnine i njenog ranijeg života od odrastanja do karijere. Taj je zid priča o njenom osobnom i umjetničkom razvoju pa kako je ona u stvarnosti bila zvijezda pod žarkim svjetlima pozornice, tako je i na ovom zidu istaknuta zlatnom bojom.

Karijera: treći je zid karakteriziran zreloom, dubljom nijansom koja odgovara tematskoj cjelini njenog karijernog sazrijevanja i profesionalnog ostvarenja i slave diljem svijeta.

Ostavština: naposljetku dolazi najtamnija nijansa koja simbolizira posthumnu ostavštinu dive.

Moderne, nove stalke za predmete (drvenih nogu i staklenog poklopca) uskladiti s bojom poda kako bi se "utopile" i postale neutralne, jer one su sporadični element koji je isključivo funkcionalan.

Boje teksta i interpretativne karte uskladiti sa zadanom paletom.

Uzorak "jeke" na podu i materijal

Element koji se predlaže za izvedbu u podu koncipiran je oko glavnog motiva interpretacijske priče - „jeka svjetske opere“. Linije zvučnog vala jeka širile bi se od izvora - haljine Milke Trnine u gornjem lijevom kutku sobe koja simbolizira samu opernu divu. Jeka bi se širila prema donjem desnom kutu sobe gdje je predviđen kutak za fotografiranje. Za materijal se predlažu dvije opcije.

1 lijevani matirani beton:
jednostavniji za održavanje i lijevanje
jednostavnija izvedba motiva jeka
(lijevanje tamnijeg betona u kalupe)
moderna, čista i hladna ploha

2 daske:
dugoročnije održavanje
teža izvedba i održavanje uzorka "jeka"
poveznica s lokalnim materijalima i naslijeđa gradnje
hrastovim daskama
simbol pozornica na kojima je proživljavala svoje
slavne trenutke
prirodna, psihološki topla tekstura u prostoru

Osvjetljenje i audiovizualni efekti

Osvjetljenje

Zamišljeno tako da je svojim oblikom i bojom neutralno tj. uklopljeno u stropne plohe, osim kod foto-kutka:

- 1 stropne lampe/reflektori:**
obasjavanje cijelih zidova led reflektorima umjerene i ravnomjerno raspoređene bijele svjetlosti
namještanje intenziteta i pozicije po potrebi
- 2 izražen reflektor:**
jači led reflektor istaknute bijele svjetlosti sa stropa, povrh haljine - omogućiti da se prva uoči s vrata
dodatno, naglašava pojavnost operne dive u sobi, kao što je bila obasjana na pozornicama za života
- 3 stolna/samostojeća lampa:**
kao dio 5. zida i postava za fotografiranje
nalik na period s kraja 19. / početka 20. stoljeća

Zavjese

Zbog dva velika prozora koja puštaju dnevnu svjetlost, ideja je postaviti zavjese u raskošnom opernom stilu. Dodatno, vizualno će se sakriti i okviri prozora koji perceptivno prekidaju dizajnersku cjelinu interijera.

Audiozapisi

Dio postava bio bi posvećen i rekonstrukciji zvuka, to jest uključivanju audiozapisa u posjetiteljsko iskustvo. S obzirom da ne postoje originalne snimke nastupa Milke Trnine, kao zvučni dio predložemo izvedbe opera Richarda Wagnera u kontinuitetu tijekom posjeta. Načini izvedbe mogu biti:

- 1 gramofon** (izložak, ukoliko je funkcionalan);
- 2 zvučnici** postavljeni u kutovima prostorije.

D

Grafički i ostali pomoćni materijali

Grafički materijali uključuju prije svega legende, no mi ćemo se na ovom mjestu i pod ovim naslovom baviti fotografijama, kartama, QR kodovima i drugim pomagalima. Kao takvi oni imaju središnju ulogu u procesu vizualne komunikacije.

Fotografije

Fotografije su izlošci koji imaju izuzetno značajnu ulogu prenošenja informacija, pa tako u kontekstu "Spomen sobe Milke Trnine" fotografije prikazuju život iz druge polovice 19. stoljeća i početka 20. stoljeća, izgled Milke Trnine, važne osobe iz njezina života, način odijevanja, i dr. Kako bi se ujednačio ritam izložaka u prostoru, predlažemo da fotografije budu isključivo u crno-bijeloj varijanti.

Izložene fotografije postavili bi u okvire inspirirane tzv. vintage stilom. Predlažemo interaktivan način izlaganja pomičnih okvira, odnosno okvira koji su pričvršćeni na zid jednom stranom te se cijeli okvir s fotografijom može pomaknuti i prikazati predmetnu legendu. Potonjim interaktivnim izlaganjem zainteresirali bi djecu i mlade, posjetiteljske skupine koje su često zanemarene.

Karta svijeta

Kao dio postava 3. tematske cjeline predlažemo grafički prikaz karte svijeta s istaknutim gradovima gdje je Milka Trnina živjela i nastupala. Sam prikaz karte bio bi većih dimenzija, prekrivajući gotovo cijelu površinu zida, no svojim položajem ostalo bi

mjesta za postavljanje drugih izložaka na zidu. Karta svijeta plijenila bi pažnju posjetitelja odmah pri ulasku u prostor, a moderni način prikaza djelovanja Milke Trnine bio bi zanimljiv za već spomenute posjetiteljske skupine - djecu i mlade. Predlažemo dva načina prikaza karte svijeta:

- 1 | naglašavanje karte i teksta u trodimenzionalnim modelima s pozadinskom rasvjetom;
- 2 | grafički prikaz karte i tisak teksta na zidnu naljepnicu ili tapetu.

QR kodovi

QR kodovi u današnje su vrijeme neizostavni dio izložbenih postava, a posjetiteljima pružaju uzbudljivo i participativno iskustvo. Naime, skeniranjem QR kodova vlastitim mobilnim telefonima posjetitelji mogu saznati dodatne informacije o pojedinim izloščima, a samim time iskustvo postaje interaktivno. QR kodovi mogu poslužiti za razne dodatne informacije i zanimljivosti, ali i za dodatne prikaze izložaka, 3D modela, promociju samog mjesta Vezišća (primjerice QR kod za lokaciju rodne kuće Milke Trnine), i sl.

Predlažemo QR kodova za naglašene izložke, poput replike haljine Milke Trnine (QR kod za 3D prikaz haljine) i fonografa (QR kod za dodatne informacije o razvoju fonografa i gramofona). Spomenuti QR kodovi u postav se mogu uklopiti kao naljepnice manjih veličina koje se mogu postaviti uz same izložke i njihove predmetne legende.

Vitrine i postolja za predmete

Staklene vitrine nisu samo sinonim za elegantan dizajn prostora, već su i veoma bitne u kontekstu očuvanja izložaka od dodira posjetitelja, vlage, temperature i svjetlosti. Za izlaganje izložaka poput knjiga i novinskih članaka predlažemo vitrine s bazom i staklenim gornjim dijelom. Vitrine će trajnije očuvati izložke te će dati pregledniji kontekst samih predmeta i predmetnih legendi.

U prostoru "Spomen sobe Milke Trnine" postavili bi dvije niske vitrine na dva nasuprotna bočna zida (2. tematska cjelina i 4. tematska cjelina). U vitrinama se mogu izložiti izlošci poput monografije o Milki Trnini, knjigu "Znameniti i zaslužni Hrvati", izresci novinskih članaka, poštanske marke s prikazom Milke Trnine, i dr. Uz izložke u vitrinama bi stajale i popratne predmetne legende.

Također, za izložak gramofona/fonografa predlažemo postolje koje će naglasiti izložak i učiniti ga vidljivijim. Za postav se može iskoristiti jedan od već postojećih postolja iz zbirke, poput onog na kojem se nalazi "Nagrada grof Čikulin".

F

Izgled postava

cjelina 1 / "Glasna, jasna od pameti / Preko dola, preko gora
Hrvatska nam pjesma leti / Sve do sinjeg tamo mora..."

Zid blijedo žute boje glatke teksture.

Naslov tematske cjeline na bezbojnoj zidnoj naljepnici (tekst smeđe boje).

Tematska / interpretacijska legenda na bezbojnoj zidnoj naljepnici (tekst smeđe boje).

Izložci iz trenutne zbirke

Dvije kapafix ploče postera najava opera ("Royal Opera, Covent Garden") [na zidu].

Napomena: Ako kapafix ploče ne bi stale na zid zbog svoje veličine, poster se mogu tiskati u manjim dimenzijama.

Novi izložci

Fotografija Hrvatskog pjevačkog društva "Kolo" u okviru vintage stila [na zidu].

Fotografija Zemaljskog narodnog kazališta u okviru vintage stila [na zidu].

Spomen soba
Milke Trnina

Vozbeče
Općina Krivčica

*Glasna, jasna od pameti
Preko dola, preko gora
Hrvatska nam pjesma leti
Sve do sinjeg tamo mora...*

August Šenoa

Podnaslov

U ovim novim povijesnim razdobljima koje je uslijedilo nakon europskih društveno-političkih revolucija s korica id. i potrieka su stoljeća dolazi do jačanja i afirmacije građanstva kao društvenog sloja i glavnog nositelja novih društveno-političkih ideja i koncepta. Posljedično dolazi do oblikovanja zasebnog kulturnog miljea prošlog svijeta u političkoj i kulturnoj nezavisnosti kojeg prate promjene i stvaralačko bogatstvo inspirirano romantizmom se temama i motivima koje ga obilježavaju.

S obzirom da je riječ o razdoblju u kojem se oblikuje i dominira nacionalni razarob, umjetnosti i kultura u ovom se razdoblju okreću prošlim i tražeći korijene prepoznaju originalnost narodne umjetnosti i folklor koji postaju glavnim središnjim umjetničke inspiracije. Ovo je promjene moguće zamjetiti u glazbi spomenutog razdoblja.

Ako su prvi polovici 19. stoljeća obilježili skladateljima velike afirmiranih zemalja i poznatih glazbenim motivima kao što su Beethoven, Schubert, Mendelssohn i Schumann, onda je druga polovica 19. stoljeća značajno obilježena snažnim posebnostima celih i različitih skladatelja čija je glazba prokana folklornim elementima te novom harmonijom i timovima.

Imajući na umu prethodno spomenute nacionalne težnje koje u kulturnom pogledu značuju naglasak na narodni jezik, ne iznenaduje da upravo opera kao glazbena vrsta doživljava preovrat u ovom razdoblju. Razlog tome leži u činjenici da je riječ o glazbenoj vrsti koja objedinjuje glazbu i tekst te na taj način postaje snažnim i učinkovitim medijem za promicanje novih ideja.

cjelina 2 / "Od Vezišća do Amerike"

Zid zlatne boje glatke teksture.

Naslov tematske cjeline na bezbojnoj zidnoj naljepnici (tekst smeđe boje).

Cijeli zid prate tematske legende na bezbojnoj zidnoj naljepnici (tekst smeđe boje).

Po zidu su "porazbacani" starinski (u vintage stilu) okviri s fotografijama osoba koje su zaslužne za uspjeh Milke Trnine.

Interaktivni način otkrivanja predmetnih legendi: okviri su pričvršćeni na zid jednom stranom te se okvir može pomaknuti.

Ispod okvira nalaze se predmetne legende na bezbojnoj zidnoj naljepnici ili na papiru (tekst smeđe boje).

Uz zid nalazila bi se niža samostojeća vitrina s bazom i gornjim staklenim dijelom gdje bi se izložili pojedini predmeti.

Napomena: Nižu samostojeću vitrinu mogu zamijeniti i postojeće komode na kojima se nalaze predmeti, no treba uzeti u obzir da u tom slučaju izložci nisu dovoljno zaštićeni.

Izložci iz trenutne zbirke

Knjiga Matice rođenih (s imenom Milke Trnine) [u vitrini].

"Milka Trnina and the Royal Opera house" knjižica [u vitrini].

Knjiga s fotografijama Milke Trnine [u vitrini].

Novi izložci

Fotografija - portret Janka Jurkovića u okviru vintage stila [na zidu].

Fotografija - portret Ide Windberger u okviru vintage stila [na zidu].

Fotografija - portret Augusta Šenoae u okviru vintage stila [na zidu].

Fotografija - portret Ivana pl. Zajca u okviru vintage stila [na zidu].

Zemaljsko narodno kazalište

Ova kulturna kruna nije zasobila ni Kraljevina Hrvatska, Dalmacija i Slavonija niti Zagreb kao ni bilo koje drugdje. Naime, u jeku Hrvatskog narodnog preporoda osnovano je u Zagrebu 1816. godine Zemaljsko narodno kazalište. Bilo je to prvo gradsko profesionalno kazalište koje je na Markovom trgu dalo sigurni velesignificirajući znak. Na njegovim je daskama davne 1816. godine prvi puta odigran kazališni komad na hrvatskome jeziku – Kukuljevićev dječji klan i Seljači ili Turci pod Siskom. Šest godina kasnije ondje je izvedena i prva hrvatska opera – Ljubav i sloboda, čelo Narodnog kazališta. Svakako je zanimljivo da je ta lita opera na istom mjestu, samo mnogo godina kasnije (počevši 1841.) igrala i Milka Trnina u ulogi Ljubice. Zemaljsko narodno kazalište postalo je domaćin Hrvatskog narodnog kazališta, a u danas ponovo zgradi poneslo se 1897. godine.

Hrvatsko pjevačko društvo „Kolo“

Imajući na umu raznje spomenutih važnost narodnih društava i narodnog jezika u osvoju razobitja, svakako je početkom spomenuti Hrvatsko pjevačko društvo „Kolo“. Ono je osnovano 1880. godine sa zadacima sakupljanja narodnih hrvatskih i slavonkih skladbi te njegovanja hrvatske narodne glazbene izvornosti. Društvo je osvojilo muziku i ženska pjevački zbor te tamburaški orkestar, a od 1888. godine započeli su izdavati pjesmarice i zbirke skladbi. Na koncertima spomenutog pjevačkog društva često je sudjelovala i sama Milka Trnina.

„Od Vezišća do Amerike“

Otko je vjeronam starim pričama, predhaglasila rođ s ti. na 19. prosinca bila je hladna, ispružena lukomajem vjerna što je kapljice kile napustilo po proumnu milicarske kate u Dvorim Sipa pored Vezišća. Prosinčska glazbena strufojina primde najpula se u izvješću Franjice Trnina koje se u tom trenutku porodila. Te je noći, 19. prosinca 1870. godine starom monjačkom kačom odjedno glas dječijice koji će obilježiti povijest operne glazbe tijekom posljednja dva desetljeća 20. vijeka.

U godinama koje su najpula život ove obitelji najdulje je više-manje kao i život svake sećenice obitelji monjačkim klan. Stariji sin Milan pomogao je ovoj spremajući se da jednog dana prouzme njegovu ulogu, a mlada Franjica običila je buduću perspektiva. Teko da je u to vrijeme bilo moguće zamisliti da će mala Milka osvojiti polja i domaće životinje jednog dana zamjeniti svijetlima svjetskih pozornica.

Jo sam Janko Jurković, opati. Milka Trnina, kćerčica i publicist.

Nad ovu se obrtu, uskoro načula tragedija. Kad joj je bilo tek 6. godina otac se mirnom razbolio i preminuo od posljedica upale pluća. Na sreću, ono je upućeno prirodnika naujku brat Janko Jurković, tadašnji intendant hrvatski književnik koji je zajedno sa svojim najstarijom sestrom preuzela nad mladom Milkom. Po dolasku u Zagreb, ona je, poput ostalih dječijica iz dobrotvornih građanskih obitelji započela školovanje. Postupno je pohađala Odgojne ustanove razrednica, a potom je upisana u Gradsku pučku školu nakon koje polazi Virovitičku pučku školu. Dvorna učiteljica surprijno je završila trogodišnji program 1876. godine.

Uta je to godina kada se njen životni put počine usmjeravati prema poznatij glazbenoj karijeri. Naime, pedeset čiteta povodom uspješnog završetka školike godine koji ih je odvelo u Rim, u sebi, i među kojima je bila i Milka Trnina, odlučile su savjetnici školike godine postati pjesnici. Održale su budućicu znakom hrvatskog književnika Augusta Šenoa objavljuje stju, godine u književnom časopisu Vjerna pod naslovom Hrvatska pjesma koju je kasnije uglazbio klan pl. Zajo.

Gospođa Windberger odlučila je preseliti tadašnji odgovorniji Mikovim uplaku da dječijicu uplaku u glazbenu školu i polazi na satove pjevanja. Na radost ovih dviju najmlađih u glazbu, otac je Jurković prenio pa je Milka započela svoje glazbeno putovanje. S obzirom na to da su ljubav na prvu notu i utrajeni ove male junakinje rezultirale izvornim pesničkim rezultatima, ne iznenađuje da će pjevački dilematizam uskoro prevesti u životni peok. Milka je svoje učeno iskustvo uskoro koristila na prvoj pozornici istaknutog Bečkog glazbenog konzervatorija. Ispis je podložila bez problema i tako 1880. godine svoju zagađivačku adresu završila bez ikakve se uplaku na trgovačkim stazi pod meromoznom istaknutog bečkog glazbenog pedagoga Josepha Gaimburchera.

Pogotno i ispunjena karijera Milke Trnina okončana je 1906. godine u Münchenu gdje je u rujnu nastupila posljednji put u ulogi Wagnerove Sieglinde. Trnina se povukla s pozornice poradi zdravstvenih problema i ličnim životom koji je narutavao kvaliteta njezine izvedbe i osvojenostvan je u kontrolni glas po kojemu je bila cijenjena i poznata. Po utrovanjenju se vratila u Zagreb i posvetila izobaviti radnih glazbenika i glazbenica među kojima posebno ističe Željka Karas. Trnina i koncu ipak još jednom nampila na dobitnom koncertu u Zagrebačkoj kaznitali gdje je 15. travnja 1910. otpjevala Ave Mariju L. Cherubinija. Jednako kao i njen otac, ona je operna diva preminula od posljedica upale pluća 21. rujna 1911. godine.

Jeka svjetske opere

U vrijeme kada se operna glazba razvijala, mnogi su glazbenici i skladatelji emigrirali u druge zemlje kako bi nastavili svoje stvaralaštvo i nastupili na pozornici.

cjelina 3 / Milka Trnina - jeka svjetske opere

Zid smeđe boje glatke teksture.

Naslov tematske cjeline na bezbojnoj zidnoj naljepnici (tekst bijele boje).

Na zidu stilizirana karta s gradovima (tisak karte na zidnu naljepnicu ili zidnu tapetu - boja karte zlatna, boja teksta bijela - blijedo žuta).

Zanimljivosti o Milki Trnini u okvirima vintage stila - ponovno interaktivni pristup, otvaranje okvira na jednu stranu, predmetna legenda se vidi kada se okvir pomakne.

Haljina Milke Trnine naglašena posebnim osvjetljenjem.

Na gramofonu se kontinuirano reproduciraju audiozapisi opera Richarda Wagnera.

Izložci iz trenutne zbirke

Haljina Milke Trnine [samostojeća, pozicija u lijevom kutu zida, naglašena posebnim osvjetljenjem].

Slika Milke Trnine u ulozi Brúnnhilde u Wagnerovoj operi Siegfried [na zidu].

Slika Milke Trnine u izloženoj haljini (Kundry) [na zidu].

Novi izložci

Gramofon / fonograf [na postolju, prema desnom kutu zida, lijevo od vrata].

Fotografija - portret Richarda Wagnera u okviru vintage stila [na zidu].

Fotografija - portret Nikole Tesle u okviru vintage stila [na zidu].

Fotografija slapova Milke Trnine na Plitvičkim jezerima [na zidu].

Fotografija - portret Carl Russ-Sucharda [na zidu].

Jeka svjetske opere

O Ne dajem "Wagner svoje kostime samo, što bi oni bili skupopojni, nego zato, što su oni dio moje same, nešto, što od moje umjetnosti ostaje sa mnom do vijeka. Ja volim svoje kostime, barila sam se njima mnogo, zamijela ih, osušila ih kod svojih kreveta, oni su ostavili moguća običanja raznih partija i lica, oni su miše-emancipirali moje uloge, ostvarenje mojih kolekcija – zato ih ostavljam sa unaklad pozna...

New York
1896.-1904.
121 izvedba

"Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat."

Boston
1896.
4 izvedbe

London
1895.-1906.
58 izvedbi

Bremen
1886.-1890.
251 izvedba

Leipzig
1883.-1884.
24 izvedbe

"Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat."

Berlin
1887
1 izvedba

Moskva
1896.
1 izvedba

Albany
1 izvedba

Philadelphia
2 izvedbe

Baltimore
1 izvedba

München
1889.-1905.
325 izvedbi

Zagreb
1885.-1916.
33 izvedbe

"Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat."

Graz
1884.-1886.
95 izvedbi

Bayreuth
1889.
5 izvedbi

cjelina 4 / Za uspomenu i dugo sjećanje

Zid tamno smeđe boje glatke teksture.

Naslov tematske cjeline na bezbojnoj zidnoj naljepnici (tekst bijele boje).

Tematske / interpretacijske legende na bezbojnoj zidnoj naljepnici (tekst bijele boje).

Uz zid u sredini samostojeća vitrina s bazom i gornjim staklenim dijelom za pojedine predmete.

Izložci iz trenutne zbirke

Knjiga sa stranicama "Milka Trnina, Puccinijeva najbolja "tosca" na svijetu" [u vitrini].

Kapafixi "Predmeti iz ostavštine Milke Trnine u Gradskom muzeju Požega" [na zidu].

Napomena: S obzirom da su kapafixi većih dimenzija, fotografije s kapafixa mogu se tiskati u manjim dimenzijama i staviti u okvire.

Knjiga Znameniti i zaslužni Hrvati (stranice posvećene Milki Trnini) [u vitrini].

Hrvatske poštanske marke s likom Milke Trnine [u vitrini ili u okvire na zidu].

Povelja Milke Trnine - počasna građanka Zagrebačke županije [u vitrini].

Monografija Milke Trnine [u vitrini].

Plaketa mjesnom odboru Vežišće [u vitrini].

Lužnica 2012. - nagrada grof Čikulin [u vitrini ili na nižem postolju u lijevom kutu zida].

Novi izložci

Mogući novi izložci - fotografije škola, nagrada i događaja koje nose ime Milke Trnine [na zidu].

Za uspomenu i dugo sjećanje

**Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat.*

**Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat.*

cjelina 5 / **Fotografski kutak**

Zid blijedo žute boje glatke teksture.

Bez naslova tematske cjeline (foto/instagram kutak, cjelina se prožima kroz postav).

Stvoriti svojevrsnu vintage scenografiju za fotografiranje s atmosferom tog doba.

Izložci iz trenutne zbirke

Crno-bijele fotografije Milke Trnine u okvirima vintage stila [na zidu].

Smeđa manja komoda [uz zid, desno od prozora].

Naslonjač [uz zavjese - prozor, lijevo od zida].

Potpis Milke Trnine [na zidu].

Novi izložci

Rekvizit za fotografiju: šešir Milke Trnine (iz 19. stoljeća) [na stolu, može se koristiti za fotografiju].

Visoka podna lampa u vintage stilu [samostojeća, uz naslonjač] ili stolna lampa u vintage stilu [na komodi].

Manji gramofon / fonograf [na komodi].

Starinska bilježnica i nalivpero - ujedno i knjiga utisaka/komentara [na komodi].

ipsum dolor sit amet, consectetur
ing elit, sed do eiusmod tempor
unt ut labore et dolore magna aliqua. Ut
d minim veniam, quis nostrud
ation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea
do consequat.

05 Zaključak

Iz svega navedenoga, vidljivo je kako je osnovni prijedlog novog postava "Spomen sobe Milke Trnine" temeljen na samoj atmosferi druge polovice 19. stoljeća, razdoblja u kojem je Milka Trnina živjela i djelovala. Postav je zasnovan na bojama koje su u ondašnje vrijeme označavale bogatstvo i raskoš - nijanse blijedo žute, zlatne, smeđe i tamno smeđe boje, te crvena boja zavjesa koja podsjeća na kazališne zavjese i prostoriju za scensko-umjetničke izvedbe. Prostorija i pojedini predmeti, poput vjerojatno najvažnijeg izložka - haljina Milke Trnine, naglašeni su osvjetljenjem.

U idejnom konceptu postava predstavljeni su interaktivni načini izlaganja predmeta u pomičnim okvirima te je predloženo unošenje efekta zvuka u postav, to jest izvođenje audiozapisa opera Richarda Wagnera. Posebnost novog postava očitovala bi se u tzv. "fotografskom kutku", gdje bi posjetitelji stvarali fotografije za uspomenu, a iste bi se objavljivale i na društvenim mrežama te promovirale sam postav.

Novi postav "Spomen sobe Milke Trnine", uz odgovarajuću turističku signalizaciju i primjenjenu promociju na društvenim mrežama, mogao bi pozitivno djelovati na razvoj turizma u općini Križ.

